

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Livsmiljöenheten

Regionalt samarbete

Överenskommelse om samarbete
om flyktingintroduktionen
i Västmanlands län 2008 - 2014

LÄNSSTYRELSENS RAPPORTSERIE

Rapport 2008:13

Förord

Antalet asylsökande i Sverige under 2007 uppgick totalt till 36 207 personer. Den viktigaste orsaken till det höga antalet var den svåra situationen i Irak. Många av dem som sökte asyl i Sverige fick också lov att stanna och bosätta sig här. Även många sökande somalier beviljades uppehållstillstånd under 2007. Som en följd av att ett stort antal asylsökande har fått tillstånd att bosätta sig här, har också allt fler anhöriga beviljats uppehållstillstånd. Det sammanlagda antalet flyktingar och andra skyddsbehövande samt anhöriga till dessa som togs emot och bosatte sig i landets kommuner uppgick under 2007 till 23 200 personer.

Samtliga tio kommuner i Västmanlands län har kommit överens med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. Avtal har tecknats för treårsperioden 2007- 2009 med ett åtagande för länet del totalt att ha en beredskap att ta emot 865 personer per år. Under 2007 kom till kommunerna i Västmanlands län 805 flyktingar som fått uppehållstillstånd. Det är tiden från uppehållstillstånd och de därpå följande tre åren vi benämner introduktionstiden. Det är denna tidsperiod som vi tillsammans, berörda aktörer inom länet, har som målsättning att fylla med ändamålsenliga åtgärder för att skapa meningsfullhet och god kvalitet.

Introduktionen - och därmed också integrationen – av nyanlända invandrare och flyktingar är omdebatterad. Att som tjänsteman verka inom detta område innebär ständiga utmaningar. Det finns inga givna lösningar, men möjligheter återstår att pröva. I det nya uppdrag när det gäller flyktingmottagning som Länsstyrelserna fick den 1 juli 2007, ingår som en viktig del att verka för regional samverkan om introduktionen. För ett framgångsrikt arbete med att introducera utrikes födda kvinnor, män och barn i det svenska samhället förutsätts att kommuner, berörda myndigheter, organisationer och näringsliv i hög grad samverkar såväl inom som över kommungränser. Det övergripande målet är att bistå individen att finna vägen till egenförsörjning och därmed öka förutsättningarna för en god integration i det svenska samhället.

I bred samverkan med kommunerna och de regionala samarbetsparterna, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, VKL, Landstinget, Försäkringskassan och Länsstyrelsen har identifierats fyra huvudområden att fokusera på när det gäller samarbete för de kommande åren. Dessa fyra områden sammanfattas under rubrikerna Individplanering, Sfi/Yrke, Arbetsliv och Hälsa. I det följande finner du de gemensamma mål och aktiviteter för utveckling av flyktingintroduktionen som länets integrationsnätverk tagit fram för arbetet under de närmast kommande åren.

Mats Svegfors
Landshövding i Västmanlands län

Innehåll

1	Bakgrund	4
1.1	Invandrare i Västmanland	4
2	Syfte och mål	5
2.1	Mål	5
2.2	Målgrupp	5
2.3	Integrera lokalt – introducera regionalt	5
3	Ansvarsprincipen	6
3.1	Parallella insatser	7
3.2	Jämställda insatser	7
3.3	Insatser för barn och ungdomar	7
4	Samarbete i länet	8
5	Organisation – Regional plattform för samarbete	12
5.1	Styrgrupp	12
5.2	Regional samarbetsgrupp	12
5.3	Regional resursgrupp	13
5.4	Näringslivet	13
5.5	Ideella och övriga aktörer	13
5.6	Lokal organisation	14
5.7	Informations- och kunskapsspridning i länet	14
5.8	Uppföljning	14
5.9	Tidsplan	14

Författare: Karin Tilly och Kirsten Brogaard

Funktion: Integration

Enhet: Livsmiljöenheten

Länsstyrelsen i Västmanlands Län

Diarienummer: 851-1051-08

Tryckning: Åtta.45

Upplaga: 500 ex

1 Bakgrund

Länsstyrelsen har enligt sin instruktion (2007:825) ett uppdrag att verka för regionalt samarbete inom flyktingintroduktionen samt att följa upp kommunernas introduktion. Länsstyrelsen har därför tagit initiativ till detta samarbetsdokument. Under-tecknande parter är Länsstyrelsen i Västmanlands län, Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL), kommunerna, Arbetsförmedlingen, Landstinget i Västmanland län, Migrationsverket och Försäkringskassan.

1.1 Invandrare i Västmanland

Av Västmanlands invånare är 15 % födda utomlands, 36 751 personer vid årsskiftet 2006/07. Länets invandrare har arbete i betydligt lägre utsträckning än västmanlänningar födda i landet. Kvinnor födda utanför Norden har haft särskilt svårt att erhålla arbete. 4 736 utomnordiskt födda invandrare (år 2006), varav 2 498 kvinnor och 2 221 män, skulle behöva komma ut i jobb för att nå upp i sverigeföddas förvärvsgrad.

Under 2006 hade Västmanlands kommuner avtal att ta emot 610 flyktingar. Faktiskt antal mottagna 2006 blev dock 1 012 flyktingar (varav 42 till Heby kommun), för vilka man fick statsbidrag avsett att täcka kostnaderna för introduktionsinsatser. Utöver dessa kom ett stort antal andra invandrare, varav många deltar i kommunernas introduktion i större eller mindre omfattning. För åren 2007 - 2009 har alla länets kommuner tecknat avtal att sammanlagt ta emot 865 flyktingar per år. År 2007 blev det faktiska flyktingmottagandet 805 personer.

2 Syfte och mål

Syftet med överenskommelsen är att stärka och tydliggöra samarbetet mellan berörda myndigheter. Ett utökat samarbete krävs både för att säkerställa kapacitet att ta emot nyanlända flyktingar och för att nå effektivitet i flyktingintroduktionen.

2.1 Mål

Genom ett utökat lokalt och regionalt samarbete ska introduktionen utvecklas och individualiseras. Tidiga och effektiva insatser ska leda till eget arbete och försörjning. Kvinnors och mäns ojämställda villkor måste beaktas liksom barns villkor. De övergripande målen är

- att förvärvsgraden ökar för flyktingar
- att flyktingar snabbare kommer i arbete
- att flyktingar får arbete i nivå med den egna kompetensen
- att introduktionen för barn och ungdomar säkerställer delaktighet och en snabb integration i samhället
- att flyktingens hälsa beaktas i introduktionen

2.2 Målgrupp

- Flyktingar och andra invandrare som deltar i den kommunala flyktingintroduktionen.

2.3 Integrera lokalt – introducera regionalt

Integrationen för nyanlända flyktingar börjar lokalt. Här får de kontakt med det svenska samhället till exempel i form av arbete, boende, barnomsorg, skola och föreningsliv.

För att nå ovanstående mål måste viktiga delar av introduktionen dessutom ske i samarbete över större geografiska områden. Detta utökade regionala samarbete är en förutsättning för en effektiv introduktion samt för att kunna ta tillvara de kompetenser flyktingarna har med sig och för att ge flyktingarna möjligheter att forma ett bra liv i Sverige.

3 Ansvarsprincipen

Myndigheter och organisationer har var och en inom sitt verksamhetsområde ansvar för att flyktingar får en bra introduktion. Detta ansvar framgår bland annat av gällande lagstiftning, regleringsbrev och särskilda uppdrag. Att berörda aktörer lever upp till detta ansvar är en förutsättning för en framgångsrik flyktingintroduktion.

Med utgångspunkt i erfarenheterna av de senaste årens arbete med flyktingintroduktionen i länet är bland annat följande insatser särskilt viktiga att utveckla för respektive ansvarig aktör:

- att Arbetsförmedlingen gör kartläggning och kompetensbedömning tidigt i introduktionen samt samordnar sina insatser med kommunernas kartläggning
- att kommunerna erbjuder yrkesinriktad svenska för invandrare och utvecklar de samhällsorienterande delarna av introduktionen
- att Migrationsverket dokumenterar sin kartläggning och informerar kommunerna om genomförda insatser under asyltiden
- att Landstinget tillhandahåller resurser för flyktingspecifika behov och stöder kommunernas flyktingverksamhet i hälsofrågor
- att Försäkringskassan inom sitt uppdrag tar fram interna riktlinjer när det gäller frågor som har betydelse för nyanlända invandrares etablering i samhället
- att Västmanlands kommuner och landsting (VKL) arbetar för ett förstärkt samarbete mellan kommunerna inom introduktionen
- att Länsstyrelsen samordnar och följer upp mottagning och introduktion av flyktingar

3.1 Parallella insatser

Att ansvariga aktörer samarbetar och arbetar med parallella insatser är väsentligt under hela introduktionen. Det visar inte minst erfarenheterna av samlokalisering av flyktingmottagning, svenskundervisning och arbetsförmedling. Parallella och flexibla insatser i samverkan på lokal nivå är en förutsättning för en effektivare introduktion och snabbare etablering på arbetsmarknaden.

3.2 Jämställda insatser

Det finns fortfarande ojämlika villkor inom introduktionen för kvinnor och män. Till exempel skiljer sig förvärvsfrekvensen stort mellan kvinnor och män. Kvinnor och mäns olika situation måste synliggöras och insatser vidtas som ökar jämställdheten.

3.3 Insatser för barn och ungdomar

Barn och ungdomars skolundervisning och situation måste uppmärksammas, bland annat genom metodutveckling och kompetensspridning. Varje kommun svarar för att individuella planer för barns och ungdomars introduktion upprättas. I de individuella planerna ska uppgifter om hälsofrämjande insatser ingå.

4 Samarbete i länet

För att flyktingintroduktionen för män, kvinnor och unga ska bli effektiv krävs ett brett samarbete över myndighets- och kommungränser. Ett antal områden har identifierats, där det är angeläget att starta ett långsiktigt utvecklingsarbete i länet.

Ansvariga myndigheter och organisationer ska ta initiativ till och i nära samverkan utarbeta en arbetsplan med konkreta insatser för varje område.

Individplanering

- **gemensamma former för kartläggning, dokumentation och planering av respektive individs introduktion på arbetsmarknaden**

Idag kartläggs och planeras introduktionen för den enskilda flyktingen av Migrationsverket, kommunernas flyktinghandläggare, svenskundervisningen, arbetsförmedlingen och landstinget. Denna individplanering måste samordnas bättre, framför allt då det gäller kompetenskartläggning och planering för framtida arbetsliv. Rutiner för uppföljning och revidering av planeringen behöver också ses över.

Syfte:

Den enskilda flyktingen ska få en tydlig bild över målen för sin introduktion på arbetsmarknaden. Förutsättningarna för parallella insatser ska öka. Ansvariga myndigheter kommer att göra effektivitetsvinster genom samordningen.

Individmål:

Flyktingar är delaktiga i sin egen introduktion. Flyktingen "äger" sin introduktion.

Samverkansmål:

Ansvariga aktörer har en gemensam planering och samverkar i övrigt om åtgärder för den enskilda flyktingens introduktion.

Ansvariga:

VKL/kommunerna

Övriga parter: Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Landstinget

Kommunerna har samordningsansvaret för planering på individnivå och initierar samarbete om individens kompetenskartläggning samt jobbplanering.

Arbetsförmedlingen gör tillsammans med den arbetssökande och kommunen en planering av vilka insatser som kommunen respektive arbetsförmedlingen parallellt ska ansvara för.

SFI/Yrke

- yrkesinriktad svenska och yrkesutbildning för invandrare

Samarbete etableras över kommungränserna kring yrkesinriktad svenska för invandrare och inom yrkesutbildningar. Arbetsförmedlingens kartläggning och bedömning av yrkeskompetens ska genomföras tidigt i introduktionen. Detta ökar möjligheterna för samordning av kommunernas och arbetsförmedlingens utbildningar. Samarbete med Mälardalens högskola etableras.

Syfte:

Länets samlade resurser av yrkesinriktad svenskundervisning ska utnyttjas på ett strategiskt och effektivt sätt. Härigenom får den enskilde flyktingen tillgång till ett större utbud av utbildningar.

Individmål:

Den enskilde flyktingen erhåller yrkesinriktad svenskutbildning.

Samverkansmål:

Det finns sammantaget ett varierat utbud av yrkesinriktad svenska och yrkesutbildning i länet. Oavsett bostadsort erbjuds flyktingen vid behov yrkesinriktad svenska i någon av länets kommuner

Ansvarig:

VKL/kommunerna

Övriga parter: Arbetsförmedling och Mälardalens högskola

Arbetsliv

- arbetslivskontakt under introduktionsperioden

Många flyktingar får inte arbete efter avslutad introduktion. Utan arbete riskerar flyktingarna att tappa sina kunskaper i svenska språket. De kommer allt längre från arbetsmarknaden. Samarbetet mellan ansvariga aktörer och arbetslivet måste därför intensifieras under introduktionstiden. Anställningar, praktik- och lärlingsplatser, fadderföretag, lärlingsutbildningar, mentorer mm är tänkbara inslag i introduktionen.

Syfte:

Genom tidiga kontakter med arbetslivet ska de nyanlända invandrarnas kunskap om och erfarenhet av arbetslivet i Sverige öka. Samtidigt får arbetsgivare i länet möjlighet att täcka sina rekryteringsbehov.

Individmål:

Introduktionen för flyktingar resulterar i en tidig etablering på arbetsmarknaden.

Samverkansmål:

Invandrade kvinnor och män får arbete i samma utsträckning som svenskfödda. Samarbetet mellan ansvariga aktörer och länets arbetsgivare är väl fungerande.

Ansvariga:

Arbetsförmedlingen/kommunerna

Övriga parter: Enskilda företag, branschorganisationer, Almi Företagspartner, fackliga organisationer, arbetsgivarorganisationer

Kommunen verkar för en arbetslivsinriktad introduktion.

Arbetsförmedlingen erbjuder sin service till nyanlända parallellt med kommunernas introduktionsinsatser i enlighet med vad som ovan beskrivits under området Individplanering.

Hälsa

- hälsofrämjande introduktion

Ett stort antal flyktingar, däribland många barn, har svåra umbäranden bakom sig. Detta påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig introduktionen. Försök med hälsoanpassad introduktion har gjorts med bra resultat i flera kommuner i Sverige. Flyktingar som annars skulle ha avbrutit introduktionen har kunnat fullfölja den med personliga och samhällsekonomiska vinster som resultat. Insatser för ökad hälsa hos barn och ungdomar behöver göras i samverkan mellan skola och vårdansvariga. Smidiga kontakter behöver etableras mellan kommunernas flyktingsamordnare och landstingets verksamheter samt Försäkringskassan.

Syfte:

Insatser inom hälsa och rehabilitering ska i ökad utsträckning bli en del av introduktionen. Barn och ungdomars behov ska uppmärksammas i ökad grad.

Individmål:

Nyanlända invandrare erbjuds en individuellt utformad introduktion med utgångspunkt i respektive individs hälsostatus och behov. Härigenom underlättas individens inträde på arbetsmarknaden.

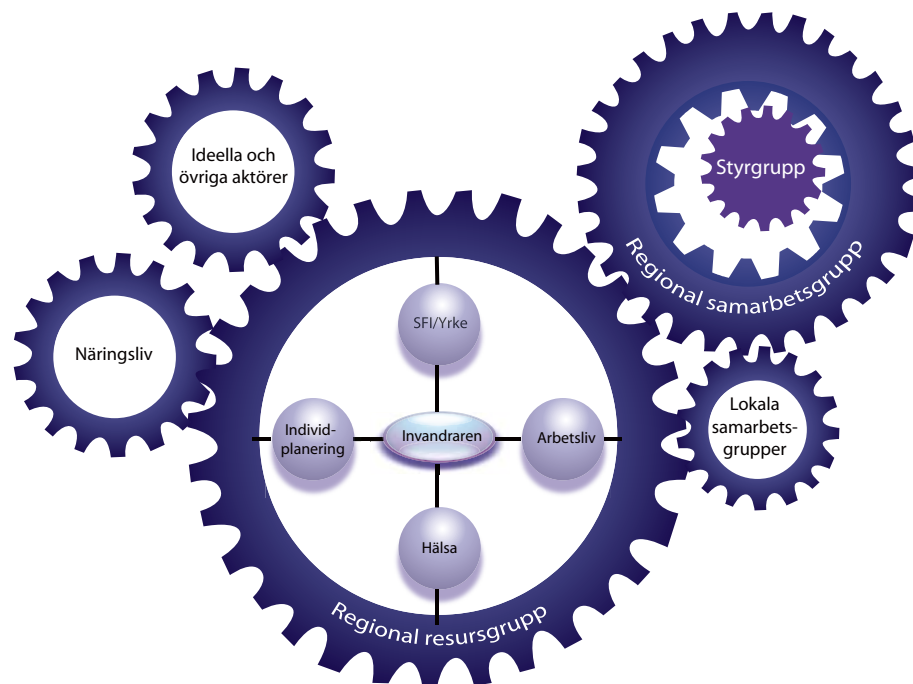
Samverkansmål:

Samarbetsformer för åtgärder som ökar individens hälsa har etablerats mellan länets kommuner, Landstinget och Försäkringskassan.

Ansvarig:

Landstinget.

Övriga parter: VKL, kommunerna, Försäkringskassan

5 Organisation – Regional plattform för samarbete

5.1 Styrgrupp

Styrgruppen består av chef från Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Västmanlands kommuner och landsting, Landstinget, Migrationsverket, Försäkringskassan och Västerås kommun. Styrgruppen möts vid behov, dock minst 2 gånger per år.

5.2 Regional samarbetsgrupp

För arbetet på regional nivå tillsätts en samarbetsgrupp med tjänstemän från Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Västmanlands kommuner och landsting, Landstinget, Migrationsverket, Försäkringskassan och Västerås kommun samt företrädare för de lokala samverkansgrupperna. Arbetet samordnas av Länsstyrelsen.

Huvuduppgiften för samarbetsgruppens tjänstemän är att ansvara för och utveckla de i överenskommelsen fastställda samarbetsområdena. Samarbetsgruppen kan även ta initiativ till andra samarbetsfrågor, som till exempel bostad och barn och ungdomsfrågor.

Arbetsgrupper tillsätts för vart och ett av de fastställda samarbetsområdena.

- VKL/kommunerna ansvarar för områdena Individplanering och SFI/Yrke
- Arbetsförmedlingen/kommunerna ansvarar för område Arbetsliv
- Landstinget ansvarar för område Hälsa

5.3 Regional resursgrupp

Samarbetsgruppen tillsätter en resursgrupp med två till tre personer, vilka har till uppgift att genomföra operativa arbetsuppgifter och bidra till samarbete inom de fastställda samsamarbetsområdena. Exempel på arbetsuppgifter är: projektledning, stöd till lokala samverkansgrupper, samordning av länsgemensamma projekt, informations- och kunskapsspridning inklusive länskonferenser och seminarier. En gemensam IT-plattform – gemensam hemsida – utvecklas. Resursgruppen tar även initiativ till nya projekt inom samsamarbetsområdena med stöd av socialfonden, flyktingfonden mm. Till sin hjälp har tjänstemännen olika nätverk på lokal och regional nivå.

Resursgruppen genomför sitt arbete i nära samverkan med den regionala samsamarbetsgruppen och tjänstemän hos ansvariga aktörer.

Finansiering av resursgruppen och övriga samsamarbetsinsatser ska sökas hos Flyktingfonden, EUs strukturfond mål 2 och Länsstyrelsen.

5.4 Näringslivet

För snabbare etablering på arbetsmarknaden måste samarbete med näringslivets aktörer initieras och utvecklas.

5.5 Ideella och övriga aktörer

I arbetet med flyktingars introduktion har ideella organisationer och andra aktörer en stor roll. Flyktingens kontakt med samhället genom idrottsrörelsen, kyrkan, hjälporganisationer och föreningar, påskyndar etableringen i det svenska samhället. Samarbetet med dessa aktörer bör utvecklas, bland annat genom erfarenhetsutbyte och informations-spridning.

5.6 Lokal organisation

Lokala samarbetsgrupper ska finnas i länets samtliga kommuner. Grupperna kan antingen omfatta en kommun eller vara gemensamma för flera kommuner. Kommunerna samordnar verksamheten. Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Västmanlands kommuner och landsting, Landstinget, Migrationsverket och Försäkringskassan samverkar med berörda kommuner i grupperna utifrån sina respektive ansvarsområden. De lokala samarbetsgrupperna rekommenderas utforma skriftliga planer för sitt arbete.

5.7 Informations- och kunskapsspridning i länet

Årligen ordnas konferenser, som vänder sig till alla som arbetar med flyktingintroduktion i länet.

5.8 Uppföljning

Regeringen har uppdragit till Länsstyrelsen att årligen följa upp flyktingintroduktionen i länets kommuner. Gemensamma indikatorer utarbetas nationellt för att möjliggöra jämförelser över hela landet. Läns specifika frågor följs även upp.

5.9 Tidsplan

Samarbetsöverenskommelsen gäller för åren 2008-2014.
En första uppföljning sker vid årsskiftet 2010/2011.

Överenskommelse rörande regionalt samarbete om flyktingintroduktionen i Västmanlands län
2008 - 2014

Mats Svegfors
Landshövding

Stig Henriksson
Ks-ordförande, Fagersta

Tomas Högstrom
Landstingsstyrelsens ordförande

Catarina Pettersson
Ks-ordförande, Hallstahammar

Mats Friberg
enhetschef Migrationsverket

Pelle Strengbom
Ks-ordförande, Kungsör

Jan Hultberg
Chef Arbetsförmedlingen Köping

Elisabeth Salomonsson
Ks-ordförande, Köping

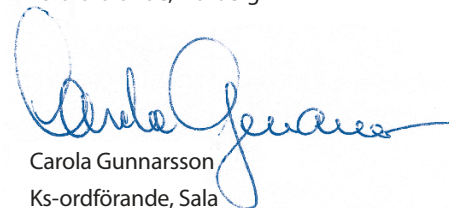
Per Appelqvist
områdeschef Västerås Lokala försäkringscenter

Kenneth Östberg
Ks-ordförande, Norberg

Jonas Sundqvist
chef Arbetsförmedlingen Fagersta

Carola Gunnarsson
Ks-ordförande, Sala

Karl-Erik Pettersson
Chef Arbetsförmedlingen Västerås

Carina Sandor
Ks-ordförande, Skinnskatteberg

Monika Eriksson Bertilsson, Direktör
Västmanlands Kommuner och Landsting

Anders Tollin
Ks-ordförande, Surahammar

Olle Ytterberg
Ks-ordförande, Arboga

Elisabeth Unell
Ks-ordförande, Västerås

Ingår i Länsstyrelsens rapportserie
ISSN 0284-8813

Har du frågor, önskar fler exemplar mm, kontakta

Länsstyrelsen i Västmanlands Län, 721 86 Västerås

Tel 021-19 50 00 | Fax 021-19 51 35 | E-post lansstyrelsen@u.lst.se
www.vastmanland.lst.se